

DEȘTEPTAREA

GAZETĂ PENTRU POPOR

Redactată de un comitet — Apare la 1 fiecărei luni.

Prețul foii pe an în țară 20 lei. — În străinătate pe an 30 lei. — Un număr 2 lei
Epistolele nefrancate nu se primesc. — — Manuscrisele nu se înapoiază.
Editor și proprietar: Societatea acad. „JUNIMEA“. Redacția și adm.: Piața Unirii No. 3.

Către Românii dela sate!

Mai multe gazete și reviste din țară fac băgători de seamă pe conducătorii țării asupra străinilor cari vin în țară numai să se îmbogățească. E dreaptă observația lor și cu totul ade-vărată întru cât după război, au venit o multime de străini — atât de neam cât și de legea noastră — în țară, fiind atrași de bogăția ei. Comerțul e în mâna lor. Pădurile, le cumpără ei. Petrolul, sarea și toate produsele pământului, toate le cum-pără ei pe un preț de nimic, vânzându-le tot nouă înzecit și înmiit mai scump de cum le-a luat. Ba în ultimul timp în-cearcă să cumpere și pământul țării (moșiile puse'n vânzare).

Români! Nu vindeți glia îmbibată cu sângele strămoșilor voștri acestor lifte spurcate. Nu cumpărați nimic dela ei. Sprijiniți orice întreprindere românească. Fiți uniți și ajutați-vă între voi.

Cinstea, munca și credința în ajutorul lui Dumnezeu să vă fie crezul vostru în orice lucrare.

Ascultați sfaturile preoților. învățătorilor și tuturor oameni-lor de bine voitori ai voștri.

Lăsați la o parte toată vrăsmășia dintre voi și uniți-vă în contra dușmanilor voștri și ai națiunii întregi, pentruca să înțeleagă odată acei străini că ori se hotărăsc a-și câștiga pâinea prin muncă cinstită, plecându-se nouă, ori, să plece dela noi!

Ștefan Năchescu

student în teologie și litere.

Ce vreau studenții?

Cam de vre-o lună încöace, vedem aproape în fiecare zi, scriindu-se prin cele gazete, tot de studenți și isprăvile lor.

Acu desigur cea ce vă V'a fi mirat însă pe cei mai mulți dintre D-Voastre e faptul, că aproape măi toate gazetele, ce le cetiți, vedeți că numai nouă studenților români nu ne dau dreptate, adecă spun că noi facem, ce facem dar fără a avea dreptul la aceasta.

Da așa-i! Așa spune la gazetă, vreau să zic la gazeta jidovească și la cea care desi nu-i jidovească, dar e plătită de jidan, dar cu totul altul e adevărul!

Dovadă! Spre exemplu: Azi jidanii țipă că studenții români au bătut pe cutare și cutare jidan de l-au omorât — deci acesta e mort — ear mâine, poimăine tot ei, cari l-au bocit pe Itzig și l-au dus la groapă, anunță că cele spuse mai ieri nu s adevărate, deci și Itzig trăiește! Și lucruri »adevărate« ca și moartea lui cutare Itzig, găsești în gazete ca »Dimineața«, »Adevărul« și altele de felul lor câte vrei!

De-acea Români, feriiți-Vă de ele! Nu le cumpărați, nu le abonați, căci ele apără drepturile altora, nu ale voastre, zic apără »drepturile« altora, chiar când aceștia alții nu sunt în drept.

Ce vă fac vouă? Vă otrăvesc sufletul vostru românesc, curat cu minciunile lor urâte, vă batjocuresc copiii voștri, îi fac omorători, deci îi pun într'un rând cu hoții și alți răufăcători, vă batjocuresc limba-graiul nostru dulce românesc, vă batjocuresc pe voi, pe noi toți Românii, deci întreg neamul, ba chiar și legea noastră creștinească.

Ear la urmă ce fac? Strigă că studenții români, copiii întregul neam românesc dela opnică până la ministru, îi disprețiesc, îi bat, ba chiar îi »omoară«!

Și de ce toate aste? Fiindcă studenții, ca oameni cu carte ce sunt și ca Români adevărați nu numai la vorbă, dar și la suflet, nu pot sau mai bine zis nu vreau să sufere ca să ni se calce în picioare chiar la noi în țară, drepturile noastre, câștigate după atâta suferință!

Asta-i cauza sfântă, care așează dreptatea totdeauna de partea noastră, a studențimii, și nu, de partea celor, cari ne

vrea rău nouă și întregului popor român. Cred că, cum că așa și este, ușor se va convinge fiecare dintre D-v., după ce Vă voi arăta ca simplu exemplu, dar în adevărata lumină, cum se prezintă situațiunea la Universitățile noastre — școlile cele mai înalte din orice țară.

Fraților! În țara noastră românească, la noi în România-Mare, am ajuns la Universitate zile de grea cumpănă!

De ce? Suntem cotropiți de străini, sau mai adevărat zis de jidani și amenințați ca, unde azi suntem la sută 25% (a patra parte din sută) creștini, — Români, Germani, Ruși, etc. — și 75% (adecă 3 părți din sută) jidani, mâine, poi-mâine să fim:

Nici un student creștin — deci nici un român — și toți numai . . . jidani!

Și decât să ajungem așa vreme blăstămată, Vă spunem noi studenții români, mai bine ne întoarcem înapoi cu toți la coarnele plugului!

Ce-am făcut noi studenții? Am declarat sus și tare profesorilor noștri, miniștrilor noștri, întregii țări, că nu voim să ajungem acea vreme blăstămată, de care Vă vorbeam mai sus și că cerem ca începând chiar de acuma să se repare până nu-i prea târziu răul, care ne amenință nu numai pe noi, ci întreaga țară.

De ce întreaga țară? Fiindcă dacă vom ajunge să avem odată la Universitățile noastre numai și numai studenți jidani, atunci firește că vom avea și doctori și avocați ba chiar și popă numai . . . jidani!

Deci unde azi avem atâția și atâția jidani, mâine, poi-mâine vom fi o Palestină adevărată, în care noi Românii vom fi străini, ear ei, jidanii . . . stăpânii!

Cum s'ar putea ca să nu ajungem la asta? Prin aceea că am izbuti, noi studenții români și țara noastră românească, să ne curățim Universitățile de ei.

De-aceia cerem noi studenții și cereți și voi toți Românii câți simțiți la fel ca noi, dimpreună cu noi:

„În Țara românească, Universitate românească!“

Un student cernăuțean.

Dulcei Bucovine

de Căpitan D. T. Rețeanu.

În amintirea camaradului Sublocot. I. Gramadă mort la Cireșoaia în 1917 în fruntea unității sale din Reg. 8 Vânători conducând-o la atac.

Din zări se aude un corn de alarmă
Se sbate Suceava între maluri
ge clatină Dorna—Carpații se darmă
Siretu-i cu sânge prin valuri

Trecut-au Stăpânii din mână în mână
Camașa ta pusă'n vânzare!
Tu, scumpă fecioară, și dulce gradină
Trezește-ți azi gândul cel mare!

Și vină-ți în fire, căci, buna ta mamă
Trimis-a voinicii oștași;
Primește-i, sărută-i! La viață de cheamă
Cu dragoste vechii arcași!

La Putna tresare mormântul lui Ștefan
Se scoală Aprozii Domnești
Din buciume sună Marele Hatman
Și vechii boieri Mușetești.

Fugit-au Stăpânii cu pajura neagră
Și steagul lor trist învechit
Un Rege trimis-a oștirea-i întreagă
Să apere plaju-ți iubit.

Adună-ți feciorii ce-s gata de luptă
Să uite de jugul străin
Dând mâna cu frații și doru-ți ascultă
Să piară dușmanul hain!

Destul chinuit ai departe de mamă
Departe de frați și surori [cheamă.
Deșteaptă-te astăzi când vremea te
Grădină de aur și flori!

Vom șterge obrazu-ți de lacrimi amare
Vărsate'n robie și'n foc,
Vom șterge și urma de lifte barbare;
Sfârși-vor cu tristul lor joc.

Drapelele noastre vor duce norocul;
Umbrind pe vecie al tău plaiu;
Cu spada lui Ștefan încinge-ți mijlocul
Din Turda, te chiamă Mihaiu!

Unirea cea sfântă, te chiamă'n livadă;
Ascultă cum buciume sună!
Feciorii ți-adună; te'ndeamnă Gramadă
Sositu-le-a ziua cea bună.

N. R. reproducă cu autorizația autorului din broșura sa »Sfatul eroilor«.

„Din viața primilor creștini“

curs universitar popular ținut de prof. titular Dr. Vasile Gheorghiu
(toamna anului 1922).

Partea I.

Termenul »creștin« apare în istorie abia pe la anul 43 al erei creștine*) ș. a. în următoarele condițiuni: În Antiohia Siriei se înființase prima biserică mixtă, care cuprinde în sinul ei atât Iudea cât și păgâno-creștini. Pentru a organiza biserica aceasta apostolii din Ierusalim trimit într'acolo pre Barnaba. Acesta își aduce ca colaborator**) al său mai pe urmă pe apostolul Pavel. Prin străduințele neobosite ale acestor

*) Sopotirea timpului dela nașterea D-lui Isus Hr.

**) Impreună lucrător.

2 bărbați se face, că numărul credincioșilor lui Hristos devine în scurtă vreme atât de mare, încât aici mai întâiu se observă din partea celor ce stăteau în afară de biserica lui Hristos, că credincioșii lui Hristos, nu pot fi confundați*) nici cu Iudeii, dară nici cu păgânii, ci formează un grup de oameni, pe cari îi leagă una și aceeaș credință în Hristos. Dreptaceea acestora li s'a dat numele de »Hristiani« sau »Creștini« și acest nume a fost acceptat ulterior**) și din partea credincioșilor înșiși dat fiind, că el exprima în mod potrivit alipirea lor strinsă de Domnul Hristos.

Dară cu toate că numele de »creștin« apare abia mai târziu, totuș și până atunci existau creștini. Ei nu se numiau însă creștini, ci »credincioșii lui Isus Nazarineanul«, iară într'olaltă »frați« și »sfinti«.

Cei dintâi creștini au fost orișicum acei bărbați, pe cari Insuș Domnul nostru Isus Hristos, i-a invrednicit a-i chema pentru a fi în nemijlocita Sa apropiere și a fi martorii activității Sale Messianice.

Dreptaceea Vă rog să-mi dați voie, ca să Vă vorbesc »ceva din viața acestor bărbați«. Și dacă zic ceva din »viața« lor, atunci Vă rog să cunoașteți, că am în vedere nu numai viața lor văzută fizică, ci și viața lor sufletească, cea nevăzută și ascunsă de privirile oamenilor, înțeleasă însă de mișcărilor armonice ale inimelor noastre.

* * *

Era în primăvara anului 27 al erei creștine.

În mijlocul poporului Iudeu apare un bărbat extraordinar cam în vârsta de 30 de ani, un profet mare, cum nu s'a mai văzut și nu s'a auzit niciodată.

Umbla prin toată țara anunțând sosirea unor vremuri noi de fericire și vorbind despre o împărăție nouă, ce a venit să o înființeze, o împărăție a lui Dumnezeu, în care va domni dreptatea, sfințenia și iubirea.

Ochii întregului popor erau ațintiți asupra acestui bărbat. Numele lui era Isus. Mulți îl socotiau originar din Nazaretul Galileii, unde locuia familia sa și numai rudeniile Lui cele mai de aproape știeau, că El s'a născut în Beteleemul Iudeii, în cetatea lui David și că se trăgea din aceasta familie, cea mai

*) Luați dreptalții.

**) Primit mai târziu.

ilustră dintre familiile Iudeilor. Toți credeau, că El este fiul teslarului Iosif și al soției sale Maria. În fața lumii Iosif trecea ca Părințe al lui Isus și numai Iosif și cu Maria știeau taina mare a conceperei și nașterii acestui fiu al lor. Ei n'au cutezat să spună nimărui, că acest fiu al lor, Isus, a fost conceput de Maria ca fecioară din Spiritul sfânt și că Iosif nu-i este părintele Lui trupesc, după cum se socotia. Ei n'au cutezat să spună nimărui de frică, ca să nu fie luați în bătae de joc și insultați. Și totuș era așa.

Oriunde venia Isus era întimpinat de o mare mulțime de oameni, insetați de a-i sorbi din gură cuvintele lui dulci de mângâiere și doriți de a afla la El alinare și vindecare pentru bolnavii și nenorociții lor.

* * *

Intr'o zi senină și frumoasă de vară Domnul Isus pleacă dimpreună cu cei mai intimi învățăcei ai săi din Capernaum și se urcă cu ei pe un munte înalt din apropiere. Era muntele, care de atunci înainte poartă în gura creștinilor numele de »muntele fericirilor«. La Arabi muntele se numește azi »Curun Hatin («coarnele Hatinului«).

Muntele are o situațiune dintre cele mai frumoase și priveliștea ce se oferă de pe vârful lui privitorului este una dintre cele mai mărețe și mai încântătoare. Muntele e mai înalt decât toți munții din împrejurime. El pare mai aproape de cer, decât alții. Și de-ți arunci privirea în jos, vezi cum la poalele lui se aștern dealuri, ce i-se închină, și câmpii frumoase pline de sămănături și pomete, printre ele orașe și sate, iară jos admirabilul lac Genezaret cu undele sale clare și albastre ca cerul nopților înstelate, îi spală poalele lui.

Pe culmea acestui munte Domnul se retrăsese cu învățăceii săi pentru a petrece câteva clipe în liniște departe de zgomotul lumii.

Dară și aici poporul îl află. Și când Domnul se coboară de pe culmea dealului, poporul îl întimpină într'un loc șes. Era și deastădată popor mult.

Domnul n'a respins pre nimene, care venia la sine, și nu vrea să-i respingă nici pre aceștia știind că dânșii au venit până în aceste locuri îndepărtate numai mânați fiecare din ei de năcazurile și suferințele vieții ce trebuia să îndure.

Domnul venind în mijlocul poporului vindecă înainte de toate

în mod minunat cu cuvântul Său atotputernic pre toți bolnavii, carii au fost aduși înaintea sa. Rămânea ca poporul să se împraștie acum. Dară Domnul nu poate să demită mulțimea fără un cuvânt de învățătură, fără cuvinte de mângâiere din partea sa.

El ține cu aceasta ocaziune în fața poporului adunat și a apostolilor săi una dintre cele mai frumoase, mai instructive și mai mângâitoare cuvântări, care au fost ținute vre o dată. E predica de pe munte.

Domnul cunoaște inimele oamenilor și știea, ce gânduri și ce griji îi apasă și cât de nefericiți se simt cei mai mulți dintre dânsii și în acelaș timp cât de nestins este dorul după fericire ce-l nutrește fiecare în inima sa.

Dreptaceea Domnul deschizându-și gura Sa anunță celor prezenți, că toți cei ce se simt sărmani în sufletul lor, toți cei intristați și blânzi, cei ce flămânzesc și însătoșează după dreptate toți cei îndurați, cei curați la inimă, cei împăciuitori și cei ce sufăr pentru dreptate să se simtă fericiți, căci dorințele sufletelor lor se vor împlini.

Când pe vremea aceea se considerau oameni fericiți nu mai cei avuți, cei aspri, cei mândri, cei dela putere, cei cari pot să se răzbune și pot asupra pre alții și cei ce se pot desfăta în bucurii și nu sufăr lipsuri, ne putem închipui, ce impresiune adâncă trebuie să fi făcut cuvintele aceste ale D-lui asupra mulțimei adunate, când cei mai mulți se aflau în tr'adevăr în situațiunile nefavorabile arătate de Domnul.

Domnul li anunță tuturor acestora sosirea unor vremuri noi, unor vremuri de fericire și pentru cei ce păreau până azi desmoșteniți și căzuți victime unei sorți nefericite.

Dară mă va întreba cineva, cum de Domnul a putut să anunțe poporului adunat, câți din ei se aflau în condițiunile arătate de dânsul, fericirea. Avea oare vr'un rost, ca Domnul să vorbiască poporului astfel? Da!

Înainte de toate Domnul a venit într'adevăr ca să redea omenirii fericirea și numai el era în stare să o facă. Al doile motiv, din care Domnul anunță poporului sosirea acestor vremuri noi de fericire pentru toți este faptul, că dorul după fericire zace ascuns în inima fiecăruia. Bărbați și femei, bătrâni și tineri, bogați și sărmani, toți sunt doriți după fericire. Și nu numai atât. Dorul după fericire este și un dor vechiu, vechiu ca și neamul omenesc. Toți înaintașii noștri au oftat după fericire. Și omul nici nu se mulțumește cu o stare de

fericire numai trecătoare și de scurtă durată. El vrea o fericire durabilă și netrecătoare. Acum gândul, că fericirea unor clipe va trece peste scurtă vreme, îl neliniștește pe om, ba îi îndurează inima și îi reduce sentimentul de fericire, de care ar fi pătruns, la o măsură mult mai mică. O fericire deplină însă omul nu poate să guste aici pe pământ, pentru că aici toate sunt trecătoare și de scurtă durată.

Încercări de a îndruma omenirea pe acea cale, ca să se mulțumiască numai cu fericirea aceasta trecătoare înmulțind cât mai mult numărul clipelor de fericire, s'au făcut. Era în timpurile vechi încercarea filosofului Epicur.

Omenirea a rămas însă nesatisfăcută, deziluzionată și cu dor și mai potențat în inima sa după o fericire netrecătoare.

Acesta este rezultatul străduințelor omenești a-și crea însăș o stare de fericire.

Dară cum se explică faptul, că dorul după o fericire cât mai statornică și netrecătoare nu se poate desrădăcina din inima omului?

El se explică numai astfel, că omenirea a fost menită originar pentru fericire netrecătoare, a fost cândva într'adevăr în posesiunea unei stări de fericire, care era superioară tuturor fericirilor din lumea aceasta, a pierdut-o și tot de atunci năzuiește să o redobândească.

Dară oare cine îl împiedică pe om pentru a putea ajunge la o fericire netrecătoare? Un dușman vechiu al ei, un dușman puternic, moartea! Ce n'ar da omul să se poată emancipa de ea, să scape din ghiarele ei, să o poată desființa? Ea îi amărește toată dulceața vieții, ea îl împiedică în năzuința sa după fericire netrecătoare.

Și oare nu există chip de scăpare pentru om din tirania acestui grozav dușman, din cătușele morții? Da! Există!

Acum din punct de vedere strict filosofic trebuie să existe un chip de scăpare. Omul din început n'a fost creat pentru a fi supus morții, ci a fost creat pentru fericire. Moartea a primit putere asupra omului abia în momentul, când omul sedus fiind de diavolul și călcând porunca lui Dumnezeu rumpe legătura sa de viață cu Acesta. Moartea este așadar o stare posterioară, la care ajunge omul în urma păcatelor sale. Precum ea n'a fost dela început, nici nu trebuie să rămână până în sfârșit. Ea va trebui să-și piardă stăpânirea asupra

omului cândva și în anumite condițiuni, ce ar face-o imposibilă. Omul a ajuns sub stăpânia ei, decând a căzut în păcat, omul se va putea emancipa de ea, îndatăce va fi dovedit din nou ascultare deplină față de Dumnezeu, îndatăce va fi obținut iertare de păcatele sale și va fi ajuns iarăș la acea luminare a minții și îmbunătățire a vocii sale, încât să poată stârpi pe deplin și definitiv păcatul din trupul său.

Condițiunile aceste sunt însă pentru om în situațiunea dificilă, în care a ajuns în urma slăbirii puterilor sale intelectuale și morale, ba și a celor fizice, atât de grele, încât el nu le mai putea împlini cu puterile sale proprii.

Istoria religiunilor tuturor popoarelor drept că ni arată, că omenirea în cursul veacurilor a depus multă străduință pentru a se putea împăca cu cerul și a relua legăturile sale, întrerupte prin păcat, cu Dumnezeu, Creatorul său.

În religiunea veche a Israelitenilor întâmpinăm un sistem întreg de acte de cult și de jertfe de animale, cu cari acest popor tindea să-și obție iertare dela Dumnezeu și să reia legăturile sale cu el.

Au fost și popoare, cari dintr'un sentiment religios de cel mai adânc devotament și dintr'un spirit de jertfă ajuns la extrem, nu s'au sfiit să-și jertfiască chiar și pre cei mai iubiți și mai nevinovați dintre dânșii, numai pentru a-și asigura bunăvoința cerului.

Câte ecatombe (sute) de copii nevinovați n'a înghițit zeul Moloch al Fenicienilor? Și n'ați auzit și la Greci de jertfa lui Agamemnon, care își înjunghie pre unica sa fiică Ifigenia? Dară chiar și la Evrei cețim, că lui Abraam i-se cere să-și jertfiască pre unicul său fiu legitim, pre Isaac, pentru a-și dovedi devotamentul său necondiționat față de Dumnezeu, și ică acesta numai prin minune este înlocuit prin berbecule ce-și ncâlcește coarneau în tufișul din apropierea rugului. Și în scurt și noi Românii avem o legendă, care denotă acelaș spirit de supremă jertfă. E jertfa meșterului Manoli, care își zidește în zid pre iubita și duiouasa sa soție numai pentru a înlătura vrăjmășia puterilor dușmane, care se opuneau terminării zidirei începute, și că dânsul numai în chipul acesta a putut să-și vadă în deplin înfăptuită opera sa de concepție măiastră, frumoasa biserică a curții de Argeș.

Dară toate aceste jertfe, ce s'au adus, au fost numai

încercări zădarnice făcute din partea omului pentru a obține iertare din partea lui Dumnezeu. Ele n'au dus la rezultatul dorit și nu l-au putut împăca pre om cu Dumnezeirea. Motivele sunt următoarele: Jertfele de animale erau absolut insuficiente pentru ca să-l împăce pre Dumnezeu cu omenirea. Nu animalele, ci omul a greșit față de Dumnezeu și l-a jinitg întru Maiestatea Sa absolut sfântă. Dreptaceea nu animalele, ci oamenii trebuiau să-și ispășiască păcatul și să dea lui Dumnezeu satisfacțiunea cuvenită. Ce legătură de sânge are omul cu animalul, pentru ca să poată fi ajungătoare moartea animalului pentru a da lui Dumnezeu satisfacțiune pentru păcatul ce l-a comis omul? Nici o legătură de sânge! Dreptaceea vom trebui să zicem, că jertfele de animale nu erau în stare să-l împăce pre om cu Dumnezeirea.

S'au adus încă, după cum am arătat, și jertfe de oameni. Dară nici aceste n'au fost în stare să-l împăce pre om cu cerul. Ele trebuiau să fie absolut sfânte, pentruca să poată ține locul unor jertfe aduse în folosul omenirii întregi, și în acelaș timp trebuiau să fie aduse de bună voie. Jertfele de oameni, care s'au adus, însă nu întruniau aceste condițiuni. Nici chiar jertfele de copii nu puteau fi considerate ca jertfe absolut sfânte, pentrucă și asupra copiilor, orișicât ar fi fost personal de nevinovați, se resfrângea vina păcatului original. Ele nu întruniau însă nici cealaltă condiție. Ele nu erau aduse din voie liberă. Câte lacrimi, câtă durere înăbușită și câtă întristare tăcută nu resimțiau părinții și rudele după scumpii lor copii, care trebuiau jertfiți?

O jertfă, lipsită de sfințenia cuvenită și care nici nu era adusă din toată inima, nici nu putea atinge înălțimele Tronului ceresc pentru a ne împăca pre noi cu Dumnezeu.

Urma așadară ca omenirea, care nu era în stare să aducă lui Dumnezeu o jertfă cuvenită pentru a se împăca cu El, să se piardă cu desăvâșire.

Totuși Dumnezeu nu vrea ca omul, făptura mânelor Sale, să se piardă și satana să triumfeze. Dreptaceea Dumnezeu hotărăște să-i vină omenirii într'ajutor ș. a. cu atât mai mult, cu cât omul cel dintăi nici nu din inițiativă proprie rea, ci numai sedus fiind de diavolul a călcat porunca lui D-zeu.

Omul deci nu era deplin vinovat de păcatul său, ci numai pe jumătate.

Cum să vină Dumnezeu omenirii într'ajutor?

Dumnezeu putea să vină omului într'ajutor în diferite chipuri, căci e atotputernic și atotînțelept.

Dară dacă ar zice cineva, că Dumnezeu ar fi putut să se împace cu omenirea și așa, că ar fi putut decreta o zi, dela care înainte dânsul se consideră împăcat cu omenirea, atunci cu drept cuvânt am putea face obiecțiunea, că Dumnezeu ar fi putut să se împace cu omenirea în felul acesta chiar dela început. De ce n'a făcut-o Dumnezeu? N'a făcut-o din următoarele motive. Dacă Dumnezeu l-ar fi iertat pre om chiar dela început fără să pretindă dela om oarecare satisfacțiune pentru violarea Maiestății Sale, atunci ar putea zice cineva, că Dumnezeu Insuș nu ține mult la sfințenia Sa, căci a admis, ca omul să-i calce voia Lui preasfântă fără să-i ceară omului satisfacțiune și fără să-l pedepsiască după cum se cuvea. Și apoi ce garanță ar mai fi avut Dumnezeu, că omul nu-și va mai repeta păcatul său? Dumnezeu ar fi fost într'un caz ca acela deosebit de bun față de noi oamenii, dară nu și atotsfânt și nici atodrept. Dumnezeu însă intrunește aceste calități în măsură deplină și în așa fel, că ele nu ajung în colisiune, ci sunt strâns unite la olaltă.

Rămâne așadar, că Dumnezeu pe altă cale trebuia să îndrumeze împăcarea Sa cu omenirea, pe o cale, din care să reiasă atât atotbunătatea, dară în aceeaș măsură și atodreptatea și atotsfințenia Sa. E calea de a trimite pre Insuș Unul născut al Său Fiiu în lume, care să devină om în mod supranatural și fiind atotsfânt să poată și să vrea de bună voie să-și jertfiască viața sa pentru omenire. Dumnezeu l-a înzestrat pre om la timpul său însă cu voie liberă. Dreptaceea el acum nu vrea să-i supprime aceasta voie liberă, nici să-i împună cumva cu forța un Mântuitor trimis de sus.

Dreptaceea a trebuit să treacă o vreme îndelungată, până ce omenirea în urma experiențelor triste ce le-a făcut în cursul multor veacuri dearândul s'a convins. Insași în cele de pe urmă, că singură nu-și poate ajuta. Din aceasta convingere a isvorit dorul ei din ce în ce tot mai fierbinte după un Messia, un Mântuitor trimis de sus.

Timpurile s'au împlinit. Condițiunile pentru venirea și primirea acestui Mântuitor erau date. Dumnezeu trimite acum într'adevăr pre Fiul Său în lume, care era trup omenesc din

fecioara Maria fiind conceput pe cale supranaturală din Spiritul sfânt. El era în acelaș timp și Dumnezeu și om. Ca om era însă din cauza conceperii Sale supranaturale din Spiritul sfânt și din fecioara Maria lipsit și de vina păcatului original și de oarecari păcate personale. El a venit în lume cu scopul ca să se jertfiască pentru omenire. Și dat fiind că aceasta jertfă sfântă a vieții Sale el vroia să o aducă și de bună voie, ea era într'adevăr în stare să ne împace pre noi cu Dumnezeirea și să ne redobândiască nouă iarăș starea de fericire deplină și netrecătoare, care o pierduserăm.

Iată, motivele și înțelezul cuvintelor Domnului Isus Hristos din predica de pe munte. El anunță omenirii în vederea jertfei, ce avea să o aducă, fericirea pentru că numai El era în stare să ni dea într'adevăr acea fericire, dat fiind că numai El era omul absolut sfânt și nevinovat înaintea lui Dumnezeu.

Cu câtă mângâiere sufletească vor fi primit cei ce erau de față aceste cuvinte ale Mântuitorului! Când omul are vre o dorință tainică în inima sa și știe, că ea nu se va putea împlini, se simțe nefericit. Indată ce însă auzi, că acea dorință se va împlini cândva, iată, că sufletul lui află mângâiere, întristarea dispore și inima îi tresaltă de un sentiment de bucurie ce a cuprins-o. Și așa vine, că fericirea pusă în vedere pentru timpul, când se va împlini dorința noastră, începe a fi resimțită în inima noastră chiar din momentul, când știm, că dorința noastră se va împlini.

Totașă și auzitorii predicii de pe munte se vor fi simțit fericiți chiar din acel moment, când Domnul li pune în vedere împlinirea dorințelor lor, fericirea deplină în împărăția Sa.

* * *

Iudeii de pe atunci dreptă așteptau cu dor venirea lui Messia, care să-i ducă la fericire. Dară în condițiunile triste politice, în care ajunseră, toți își inchipuiau, că Messia va fi un erou politic, care va lua în mânele Sale conducerea poporului Iudeu, il va elibera de sub jugul Romanilor, îi va conduce pre Iudei din biruință în biruință și li va supune lor în cele din urmă toate popoarele. pământului.

La un Messia spiritual nu se gândeau cu toate că sfintele Scripturi vorbeau în multe locuri cu cuvinte destul de clare, că Messia, dacă va veni, »va mântui pe poporul Său de păcatele sale«.

Ideea că Messia va fi un erou politic străbătuse până în păturile cele mai de jos ale poporului Iudeu. Dreptaceea nu trebuie să ne mirăm, dacă și păscarii sărmani din Galilea, pe cari Domnul i-a învrednicit de chemarea la apostolat, nutriau aceleași așteptări.

Dreptcă Domnul încă dela începutul activității Sale Mesianice li punea apostolilor mereu în vedere, că Dânsul își va da viața sa pentru omenire. După schimbarea sa la față, prin care li dăduse dovada cea mai luminoasă, că Dânsul este într'adevăr Messia, Fiul lui Dumnezeu, Domnul a început a li vorbi apostolilor săi și mai adese și cu cuvinte și mai clare, că va muri în Ierusalim. Cu toate aceste idea, că Messia ar putea să moară, nu putea să prindă rădăcini mai adânci în concepția ce apostolii o aveau despre Messia. Messia — își închipuiau ei — nu poate să moară, el trebuie mai vârtos să trăiască și să conducă pe poporul său la libertate, la biruință, la glorie. Dreptaceea auzim, că și apostolul Petru ține să-l avertizeze¹⁾ pre Domnul, când acesta li vorbea din nou despre moartea sa, rugându-l ca să nu se mai poarte cu astfel de gânduri sinistre²⁾ nimicind iluziile³⁾ lor. Domnul însă l-a refuzat pre Petru în mod hotărât reproșându-i, că nu gândește cele ale lui D-zău, ci cele ale Satanei. Numai Satana cautase la timpul său, când Domnul după botez petrecea în pustie, să-l facă ca să-și cruțe viața sa și îi oferise toată splendoarea⁴⁾ înșelătoare a acestei lumii, dacă va renunța la propusul Său de a fi omenirii un Messia spiritual, care să o scape de sub tirania păcatului. Domnul îl refuzase atunci pre Satana și așa refuză acum și gândurile lui Petru, care încearcă să-L abată dela calea cea adevărată. De atunci apostolii nu mai cutează să mai discute cu Domnul asupra acestei chestiuni. Ei cu bună seamă presupuneau, că Domnul, care știe să facă atâtea minuni și să învie chiar morții va ști la caz dat să înlăture orice pericol, ce i'ar amenința viața.

Când însă cuvintele Domnului se împlinesc, când Domnul este prins în grădina Getsimani, condamnat la moarte, bătut și hulit, dus la locul de răstignire, răstignit și mort, ne putem închipui cât de sgduit era sufletul lor. Credința lor în Domnul, că este într'adevăr Messia, a suferit cea mai grea încercare. Cu înmormântarea Domnului păreau înmormântate toate așteptările ce le nutriau cu privire la venirea unor timpuri

¹⁾ Anunțe mai înainte. ²⁾ Triste. ³⁾ Așteptările lor. ⁴⁾ Măreția.

mai bune și de fericire. Ei se vedea lăsați pradă disprețului oamenilor, amenințați a fi excomunicați din cumunitatea Iudeilor. Totul părea pierdut și viața lor nimicită. O singură rază de lumină licăria în întunericul zilei de Sâmbătă a Paștilor, când Domnul dormia somnul liniștit al morții într'un mormânt rece de piatră. Era amintirea de cuvintele Domnului, care li spunea lor mai înainte de a muri, că deși va muri el totuș a treia zi va învia din morți și nu-i va lăsa pre dânșii singuri, ci li va trimite îndatăce se va înălța la Părintele său cel ceresc, pre Spiritul sfânt, acesta îi va învăța pre dânșii toate și îi va mângăia în absența sa.

Aceasta rază de lumină era pentru apostolii noștri unica lor speranță. Ea i-a salvat și nu i-a lăsat să cadă în desperare.

Dară iată, că se zăresc și zorile zilei mari de Duminică a Paștilor.

Domnul învie din morți după cum a zis mai înainte. Cu învierea Domnului din morți opera de mântuire era împlinită și fericirea omenirii asigurată din partea lui Dumnezeu.

Și Maria Magdalena și celelalte muieri fricoase și apostolii Petru și Ioan și în fine și cei 2 învățăcei, care plecaseră la Emaus reintorcându-se în grabă îndărăt la Ierusalim aduc apostolilor știrea, că Domnul a înviat din morți. Ei l-au văzut cu ochii și au vorbit cu Domnul.

Intristarea apostolilor trece în bucurie. Și bucuria lor își ajunge punctul de culminațiune, când Domnul apare Insuș în persoană viu în mijlocul lor și îi salută cu cuvintele de mângăiere și bucurie: »Pace vouă!«

De vorbă cu flăcăii de sub drapel

de Adm. Căpitan D. T. Rețeanu.

Leagă sacul când e plin, la gură,

Și când scoți din el, ia cu măsură.

După ce s'o deșerta

Nu mai ai de ce'l lega.

L'ai umplut prin muncă și sudoare

Ai robit din greu, pe ploi, pe soare

Zi și noapte ai chinuit

Până ce l'ai agonisit.

Când soldații vin în cazarmă, li se dă îmbrăcăminte,

încălțăminte, mâncare și casă bună și frumoasă de locuit, gratuit că și ei, gratis fac serviciul militar așa cred unii din ei dar greșesc.

Mai întâi, tot ce li se dă, este al statului adică, li se încredințează imediat o parte din averea statului.

Dar cine e statul? poate nici unul nu s'a întrebat și nu s'a întrebat și nu și-a răspuns:

Statul suntem noi cu toții tineri și bătrâni, mari și mici, bogați și săraci, buni și răi de toată mâna, toți cari trăim, între hotarele aceleleași țări. Averea statului este averea noastră. De noi și de părinții și bunicii noștri e făcută și agonisită și, când se irosește fără folos tot noi, toți, trebuie să muncim și să plătim s'o punem la loc, prin birurile care le dăm și prin munca de tot felul pe care o facem căci, tot ce dăm, este pentru noi. Cu averea adunată dela noi, cărmuitorii statului îngrijesc să avem:

1. Școale în cari să ne luminăm,
2. Biserici în care să ne închinăm,
3. Drumuri bune și la îndămână pentru a merge mai ușor și mai degrabă după afacerile și trebuințele noastre.
4. Spitale, unde să fim îngrijiți și lecuiți când ne îmbolnăvim.
5. Cazarme, în care să ne adăpostim și unde tot pe cheltuiala statului suntem hrăniți și îmbrăcați, vremea trebuitoare de a învăța cum să ne apărăm țara de dușmanii din afară și să-i păzim averea și liniștea de hoții și turburătorii din năuntru.

Vedeți dar, că, toate acestea sunt pentru noi, și din munca noastră sunt făcute și întreținute deci, Statul suntem noi. Pentru aceasta suntem datori toți, a cruța și banul și haina și clădirea statului.

Când un soldat pierde sau strică o haină, o raniță sau ori ce alt efect din îmbrăcămintea ce i s'a dat, făcând pagubă statului și-o face lui.

Când sparge un geam al cazarmei, rupe o scândură din gard, sau un pom din grădina cazarmei, este acelaș păcat și aceeaș pagubă ca și cum aceste stricăciuni le-ar face la casa lui sau a părinților. Când fură dela un camarad un lucru, sau din magazie un efect, o pâine chiar, sau o porție de carne de la bucătărie, înseamnă că se fură pe el singur și pe lângă paguba ce-o face casei lui, mai face și rău de moarte asupra camaradului dela care a furat căci, știut este că, tot ce se află într'o cazarmă este cu o socoteală și dat în primire cuiva, care răspunde cu cinstea și cu punga de ceeace are în păstrare.

Și de ce să faci rău, unui camarad? când el este fra-tele tău.

Ați auzit proverbul că :

Ce ție nu-ți place

Altuia nu face.

De multe ori, se aude câte unul cu mintea și judecata întunecată în prostie zicând :

»Lasă măi, că Statul are de unde plăti!

sau

»Poți să furi, sau să iei cât îți place, că nu se cunoaște« !
Ce greșală amară !

S'au mai văzut soldați, care fiind cu serviciul la căruțe sau furgoane, bat caii hoște, nu-i adapă și nu-i hrănesc la timp, îi poartă zile întregi fără repaos, ba le fură și porția de fân sau, ovăs și o vând pe tutun sau rachiu !

Dacă este rușine și păcat să furi unui camarad unui om cuvântator care să poate păzi și apăra și-și poate căuta dreptatea sau paguba, apoi păcatul către animale este de o sută de ori mai mare căci, ele nu se pot apăra, nu pot spune nedreptatea, și trebuie să ai inimă de câine, ca să îndrăznești să le furi porția sau să nu le îngrijești la vreme.

N. R. repodus cu autorizația autorului din revista „Patrula“ Anul II No. 6 și 7
Mai 1920.

Insămnătatea Bisericii în trecutul neamului românesc.

Astăzi, când între Nistru, Dunăre și munții Abrudului se întinde o singură țară mare și puternică, când unitatea neamului românesc, acest ideal visat de atâți Români ai trecutului, este un fapt împlinit, gândurile ni se îndreaptă spre mâna binecuvântată și mântuitoare, care a putut conduce acest neam la clipele de strălucire pe care le trăiește astăzi. Oroposit în tot trecutul său de soartă, așezat aici între popoare barbare și pline de ură, neamul românesc n'a simțit decât câteva clipe bătăile nemuritoarei cetăți latine, care adusesse legiunile spre a-l plămădi; de-atunci cu adevărat »veacuri de furtună« il urgisesc și caută să-l stropșească sub plăgile cumplite ale năvălirilor dușmane. Iată-l însă azi se ivește ca și'n ziua cea dintâiu măreț și strălucitor vrednic de obârșia și frații lui latini. O minune cu adevărat! Ne minunăm, ne întrebăm cine a făcut-o pentru ca neamul nostru să-i mul-

tumească pururea? Intâmplarea? Nu! Câte popoare n'au pierit fiindcă s'au lăsat în voia soartei! Atunci se ivește figura sfântă a Bisericii în mintea noastră și de-odată am recunoscut în ea călăuzitoarea dibace și mântuitoare a neamului nostru.

Nicăieri poate nu și-a arătat Biserica marele ei rol în viața unui popor ca la noi. Par'că a voit Dumnezeu înadins să alipească Biserica de sufletul acestui neam oropsit, pentru a arăta popoarelor puterea sfintei Biserici.

Deschidem cartea neamului, însemnată cu răbojul svârcolirilor trecute și vedem că aceia, care a mântuit neamul nostru dela pieire, pentruca noi să vedem strălucirea de azi, a fost Biserica. Multe ne spune istoria trecutului, toate slovele ridică mâinile încrucișate spre a mulțumi așezământului lui Hristos, că în timpurile grele a găsit limanul isbăvitor. Să ascultăm trecutul ce ne glăsuște despre Biserică și vom vedea că rolul ei a fost național, cultural, religios-moral, politic, civil și social în viața acestui popor. Acest rol însemnat îl împărțim noi în atâtea trepte, dar el e unul și nedespărțit: menținerea și călăuzirea neamului spre zări mai fericite. Rolul Bisericii se poate rezuma deci în »Duhul dătător de viață« al aceiui neam. Este de trebuință însă a vedea rolul ei în diferitele privinți.

Cel mai însemnat rol jucat de Biserică în viața poporului nostru a fost și este chiar cel național. Se știe că legiunile romane au adus în Dacia sămânța creștinismului, care dete roade repezi și întări religiunea lui Hristos.

Frământarea pentru plămădirea neamului »santinelă a Romei« începuse când de-odată soarele fericitei Dacii apuse și urmă bezna întunecoasă și fioroasă a năvălirilor. Istoria nu ne mai poate spune nimic din acest timp, dar un singur lucru, ni-l poate înfățișa, că prin veacul al XII și al XIII un popor nou răsărise, care se manifesta prin primele organizații de stat. Era un popor nou la nume, dar în limbă și suflet păstrase rădăcina daco-romană.

Cum nu pierise în pârjolul barbarilor? Munții ne-ar putea-o spune. În freământul deșigurilor nepătrunse, cu ochii ridicați spre cer, la altarul credinții și religiunii se plămădise poporul românesc care așteptă o altă soartă. Trecuse prima furie... Neamul românesc se îvi, dă licăriri de viață, ... istoria începe să înșire dela început marile lui însușiri, când alte neguri vin

să-i întunece mersul. Abia se închegase și avu de ținut lupte continue cu Turcii, popor barbar și necreștin, care căuta mereu să-l subjuge.

Și-atunci domnia acestui popor român în Religie și Biserică găsiră tăria contra mulțimii păgânătății. La ce folos a pomeni mai mult decât pe marii noștrii voievozi, Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare Mihai Viteazul, cari se luptară ca niște adevărați eroi ai creștinătății — pe lângă că sunt ai neamului. Crucea și »Doamne ajută« era ceea ce da luptătorilor tăria, îi făcea să învingă și să ducă neamul veac cu veac la limanul de astăzi. Iată ce rol național a avut Biserica în istoria noastră; iar pentru a se vedea și mai lămurit aceasta, amintesc numai pe Românii din Transilvania foarte puțini, altfel, cari s'au lepădat de credința strămoșească; au fost maghiarizați, dovedind aceasta chiar acum de curând cu prilejul celui mai mare act din istoria Românilor: Incoronarea Maiestății S. Regelui Ferdinand I și a M. S. Regina Maria.

Dar și din punct de vedere cultural, Biserica a avut un rol însemnat, deoarece în biserică scânteiază primele licăriri de lumină — la ea care era izvorul luminei. Prin mănăstiri se însemnează de călugări și fețe bisericesti primele notițe istorice, cari aveau să fie culese cu atâta sete de istoricii de mai târziu. Câte povestiri și legende de mai târziu nu și iau inspirația din una din notițele acelea. Neculce și Bolintineanu sunt exemple de acestea. Apoi cele dintâi scrieri cari apar la noi au fost bisericesti și cele dintâi tipografii românești se datoresc unui cleric: Petru Movilă.

Dar ceea ce dă adevărata însemnătate culturală a Bisericii este faptul că ea dat limba literară și unitară. În adevăr, în Biserică scânteiază cea dintâi idee a unității limbii. Noul Testament al lui Simion Ștefan, tipărit la Bălgrad (Alba-Iulia) la 1648, spune în prefață că se va căzni să dea o limbă pe cât se poate de înțeleasă de toți Românii, pe care alte neamuri i-au împărțit. Apoi Biblia dela 1688 are din acest punct de vedere o mare importanță. Ea se citește în toate părțile locuite de Români și astfel se plămădește o singură limbă. Tipăriturile lui Coresi din veacul al XVI-lea au contribuit și ele mult la introducerea limbii române în scrieri. Tot Biserica a dat și limba literară. În această privință Antim Ivireanul prin »Psaltirea în versuri« au un rol însemnat. Dosoftei, în special localizează psalmii lui David, îi face

curgători și pricepuți de popor, dându-i și sub forma plăcută a versificațiunei, prima în literatura română, psalmii sunt căutați până târziu.

Ca atare Biserica și pe terenul cultural este baza literaturii de astăzi.

Rolul religios-moral și l-a îndeplinit cu prisosință, ținând sufletele evlavioase și cinstite, încrezătoare numai în Dumnezeu și în puterea proprie. Ori aceasta e cea mai solidă bază a unui neam, căci altfel piere. Evlavia a dat naștere la monumentele noastre cari ne fac fală. Din evlavie a răsărit strălucitoarea »Curte de Argeș« și »Trei Irarhi« precum și orice umile lăcașuri sfinte cari ne pomenesc despre gloria străbună. Lângă altarul Bisericii, acest neam nu putea să piară! Dar mai mult: Biserica a jucat și rol politic în trecut. Multe fețe bisericești au fost însărcinate cu misiuni diplomatice: Așa tratatul lui Ștefan cel Mare încheiat cu Polonia e încredințat Mitropolitului de atunci; cel al lui Mihai Viteazul cu Sigismund, principele Ardealului e încheiat de Mitropolitul Eftimie al II-lea. Și câte alte exemple! Ce să mai pomenesc de lupta clericilor luminați dela 1859 cari au susținut cu atâta căldură Unirea! E destul să amintesc numele de Melchisedec și frații Scriban. Iată deci cum Biserica conducea nava neamului și în această direcțiune.

Cred că sunt îndreptățit a afirma că Biserica a avut și un rol civil social. Intr'adevăr, în trecut chestiunile de judecată, foarte multe erau deslegate de episcopi, cari dau hotărâri definitive, fiind delegați de domni. Apoi, până de curând actele stării civile erau în mâna persoanelor bisericești și la tribunale bisericești se judecau procese de divorțuri și moșteniri.

Iată dar atâtea căi pe cari a lucrat Biserica pentruca, după cum am spus, noi cei de azi să vedem mântuirea poporului român ca și oarecând dreptul Simeon pe cea a poporului Israil. Se vede lămurit că Biserica a ținut sus steagul acestei națiuni în luptele cu popoarele dușmane, cu credința nestrămutată și tot ea e aceia care a adus o nouă biruință și deci o nouă minune în trecutul nostru: Unitatea limbii.

Bisericii îi datorim că Românul dela Nistru se înțelege cu cel din Abrud, ceea ce nu se poate vedea la nici un popor din lume.

Datorită rolului ei însemnat am ajuns unde suntem și trebuie să vedem limpede că dacă ea a făurit și unitatea

neamului, tot ei îi cade și în viitor cel mai însemnat rol; primenirea sufletească pentru unirea tuturor simțimîințelor spre consolidarea neamului. Iată dar idealul viitor al neamului nostru pentru făurirea căruia este chemată tot Biserica.

Și acum, când trimișii națiunii române în sfatul țării, (parlament) caută să dea lege în constituția țării, să aibă în vedere meritele Bisericii din trecut, să lase pisma, ura și vrajba, s'o lase din ghiarele politicianismului, să-i redea libertatea acțiunii, cât și mijloacele materiale pentru îndeplinirea menirii ei. Iar celor ce neagă aceste merite Bisericii și celor ce luptă contra a tot ce e bisericesc, le zic cu toată tăria sufletului meu:

Dispară zeflemitorii și batjocuritorii acestui așezământ dumnezeesc, îndrumător de apururi al acestui neam.

Să-și plece fruntea în fața măreției unui locaș sfânt, în loc să-l zeflemească, să-și plece fruntea în fața figurilor preoțești; căci turla ridicată a Bisericii este veghetoarea neamului nostru, și preoții sunt îndrumătorii lui. Iar cei ce recunosc în Biserică făuritoarea fericirii de azi și a celei viitoare, să vină într'un avânt sfânt, ca, cu un singur suflet, să ne plecăm genunchii în fața altarului, care a condus spre fericire oropsitul nostru neam. Să-i dăm tot respectul și toată căldura sufletului nostru, pentruca al doilea ideal al neamului: primenirea sufletească să fie înfăptuit și atunci întrezărim prin luminișul veacurilor viitoare acele cuvinte străbune: »Dacia felix«, pentru făurirea căroră Biserica a lucrat atât de mult.

Șt. Năchescu.

O floare

In parcul cu aluni,
Când luna răsări
Frumoasa domnișoară
Un tânăr întâlni.

O floare el îi cere
Din celea dela brâu,
Copila i-o întinde
C-un zâmbet auriu.

O floare, numai una
Copila i-a întins,
Cu care-apoi scânteia
Iubirii i-a aprins.

Un foc ce arde 'ntruna
Acum de șapte luni,
Născut târziu pe banca
Din parcul cu aluni.

Luna străjerul nopții
 Privea la ei cu drag
 Când își spuneau prin buze,
 Că foarte mult își plac.

Târziu în noaptea neagră,
 Când luna a apus,
 Ei își ceteau norocul
 Din stelele de sus.

S. Șiclovian, student.

Poveste

cum nici n'a fost și nici nu-o să fie.

A fost odată un om și avea trei feciori. El era vânător și acest mestesug îl învățase el și pe feciorii săi. Ear când era el pe patul de moarte li-a spus că în toate pădurile să vâneze, numai în una nu.

După ce a murit bătrânul și l-au înmormântat, feciorii lui s'au sfătuit între ei că de ce li-a spus tata lor să nu vâneze în acea pădure. Și neascultând de sfatul primit s'au dus să vadă ce-i acolo.

Dar în acea pădure se afla tot feliul de animale, de au vânat ei de dimineață până seara și au trebuit să măie acolo. Dar foc ei nu aveau și nici chibrituri nu erau.

După ce a inserat bine, s'au sfătuit ei ce să facă și cel mai mare s'a urcat într'un copac înalt să vadă nu o zări încotro va lumina. A văzut una departe de tot; era luna ce rasarea. Și s'a uitat în altă parte și a văzut zare de foc. S'a dat jos și a zis: »Frații mei, eu am văzut foc, mă duc să aduc câțiva carbuni, voi însă rămâneți aici«. Și luându-și pușca pe spate, a plecat.

Ajuns la foc acolo un șarpe mare înconjura focul de jur împrejur și frigea un bou într'o țiplă. El se numea de oameni Lungocea.

»Bună sara«.

»Mulțumesc voinice, dar ce cauți tu pe aici?«

»Foc«, respunse tânărul.

»Așa ți-oi da eu foc, dacă îmi vei spune o poveste, care nici n'a fost și nici n'o să fie!«

Și a spus tânărul toate poveștile cari le-a știut, dar n'a nimerit nici una. Atunci Lungocea l-a legat și i-a zis, că după ce frige jumara din țiplă, îl frige și pe el.

Șarpele era atât de mare de zicea bouului jumară.

Frații lui dacă au văzut și văzut că el nu mai vine, s'a

suit cel mijlociu într'un copac ori de n'ar vedea și el ceva și a zărit și el focul, s'a dat jos și a zis :

»Dragă frate, eu plec ear tu remâi aici, căci eu mă întorc îndată, și luându-și pușca'n spate a plecat«.

S'a apropiat de foc, dar văzând și șarpele și pe fratele său legat burduf, nu i-a fost îndămână. Totuși s'a înfățișat :

»Bună sara, voinice«.

»Mulțumesc tinere, dar ce cauți tu pe aici?«

»Foc«.

»Eu ți-oi da foc«, response șarpele, »dacă îmi vei spune o poveste care nici n'a fost și nici nu-o să fie!«

A spus el toate poveștile, dar nu a știut să lovească nici una.

Atunci Lungocea l-a legat alătura de frate-său și i-a zis :

»După ce isprăvesc jumara de fript, vă frig și pe voi!«

Cel mai mic remas în așteptare văzând că nu mai vin frații săi, s'a suit și el în copac să vadă în care parte-i focul. S'a dat jos și s'a dus la foc.

»Bună sara«.

»Mulțumesc voinice. Dar pe aici ce cauți!«

»Foc«, a răspuns feciorul.

»Eu îți dau foc, și dau drumul și fraților tăi, dar să-mi spui o poveste, care nici n'a fost și nici nu-o să fie!«

Și feciorul a început așa :

Când s'au luat tata cu mama, era prin postul Sân-Petrului, eu mă duceam la fragi, ear mama mergea la cununie dur cu săniuța pe ghiață ?

După ce am cules fragi, mama era gata să mă facă pe mine și a spus, că nu mă poate face până ce n'a mânca carne de pui de graur, și m'a trimis pe mine să-i aduc pui de graur.

Eu m'am dus în pădure și cautând pe ici colea, am auzit într'o scorbură piscuind. Aha. aicea sunt pui, îmi gândii eu.

Mă ure în scorbură văd gaura unde erau puii, dar cum să-i scot? Bag mâna, nu'ncape, bag piciorul nu'ncape, bag capul încape. Iau puii și-i puiu în sân. Când dau să mă dau jos, mi s'a rupt capul și a remas acolo. Atunci uitându-mă împrejur, am văzut pe o luncă un morar cu moara la păscut. M'am dat jos, și m'am dus la el să-mi dea barda ca să-mi scot capul din scorbură.

»Îți dau barda, băiete, dar ia sama că barda-i a fata, și tu dacă vei scăpa-o jos, ea leapădă!«

»Nu te teme, moșule, că n'o mai scap« zisei eu și m'am tot dus cu barda la scorbură.

Aci m'am urcat sus, mi-am scos capul și l-am pus la loc. Dar când să mă dau jos, scap barda: a lepădat un bārdoieș. L-am bagat la spate sub curea, apoi m'am dus la moșneag dându-i barda înapoi și începui să mă depărtez.

Morarul cunoscui barda că a lepădat și începui la fugă după mine, ear eu rupându-o la fugă am ajuns acasă. Am dus puii, a mâncat mama, și apoi m'a făcut pe mine.

Auzind Lungocea, șarpele, această poveste, mult s'a mirat, apoi i-a deslegat și pe cei doi, li-a dat foc și li-a mulțumit pentru poveste, dându-le de drum și câte o fărmațură de jumară, vorba șarpelui.

Ear eu vă-o spusei așa, și s'o creadă cine vra*).

Ilie Dugan,

fost loct. în armata română.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cugetări

»Minciuna este sâmburele, care dă roadă în toate pământurile, de aceea se cultivă cu atâta plăcere pretutindeni. Roadele ei sunt amare«.

V. Conta.

»Omul e făcut să judece încontinuu pe semenul său. Într'un singur caz judecă și vede bine, când privește prin prizma propriei sale nenorociri«.

V. Conta.

»Numai credința cunoaște pe D-zeu și planurile lui, mintea le cercetează, ea nu le înțelege și rămâne oarbă, ea vrea să le supună strimtelor ei formule, dar nu izbutește, de cât a le tăgădui«.

Didon.

»Obiecțiunile ridicate în contra lui Isus vin totdeauna dela orbirea simțurilor, dela îngustimea minții și dela împotrivirea voinței«.

Didon.

*) Notă. Această poveste prea frumoasă am auzit-o dela Conducătorul Nicolai ordonanța mea din timpul războiului.

Condur Nicolai.

(Poveste adevărată, cine vra, s'o creadă).

Când eram de vr'o opt, nouă ani, mă duceam într'o zi cu tata la moară și n'am găsit mori să măcinăm până'n comuna Baia¹).

Acolo morarul ferecase piatra, o așezase la locul ei fără ca să puie cercul²), și a dat drumul la apă. Pe când tata vira sacii în moară, eu m'am urcat pe podul morii și văzând piatra că se învîrtește, am crezut că-i tocilă. Am luat barda și-o țineam ca să se ascută. Deodata piatra din aruncăturile ei mi-a prins barda făcându-o un ciuciulete lung, și-a sărit piatra în mijlocul morii. Atunci eu de frică am eșit tupiluș printre saci afară. Morarul m'a spus tatei că eu am făcut pozna (iznoava). Auzind eu acestea am rupt-o de fugă printre mă-răcinile de pe suhatul oilor, care se afla acolo și m'am tot dus înainte. S'a isprăvit suhatul și am bat pe ogoarele cu porumb. Pe un ogor am găsit bob de mi-am împlut un sân de păstăi și mergând înainte deodată mă întâlnii cu un om călare cu pușca în spate și m'a întrebat, că ce am în sân și de unde vin? Eu i-am spus, că ducându-mă cu tata la moară, pe drum am pierdut biciul și acum m'a trimis după biciu îndărăpt.

»Dar bobul pentru ce l-ai stricat?« adaogă el, trăgându-mi și o injurătură pomenind crucea și pe mama. »L-am stricat pentru că-mi era foame să mânâne«, răspund eu. El a descălecat și mi-a zis să-i păzesc calul până după prânz acolo, până ce se va întoarce el. Eu mi-am zis apoi în gândul meu: »Îți păzesc eu calul până ce pleci tu de aici, și apoi fug în drumul meu!«

Acolo se făcea o gârlicioară cu iarbă și stuf. El priponi calul, scoase fiarele și mă legă pe mine de un picior și pe cal de un picior la un loc, apoi s'a dus de n'a mai venit.

Calul a păscut până seara apoi a stat. Eu m'am făcut moviluță lângă piciorul lui și am adormit și eu. Deodată calul

¹) Baia, comună pe malul stâng al Moldovei la aproape 10 km depărtare spre sud-vest de Falticeni (comuna Moișa, locul natal al lui Condur Nicolai e pe malul drept al Moldovei cam 20 km spre sudest de Baia) Baia loc istoric din timpul lui Ștefan cel Mare.

²) Poate se zice și altfel. E cercul de lemn, în jurul cărnii se învîrte piatra de moară.

a sforăit, eu am tresărit și când m'am uitat am văzut că din stof iese un cap negru.

Era un lup. S'a repezit la cal, l-a prins de nas și calul a zgătăit din cap până ce a cazut jos. Eu am căzut sub el într'o gropisoară. Lupul s'a suit pe cal și a mâncat din el până ce a desprins piciorul de care eram legat eu. Lupul s'a saturat și s'a dus.

Eu mi-am zis atunci în gândul meu: „Acesta s'a dus dar peste noapte vin mai mulți lupi și mănâncă tot calul și pe mine».

M'am sculat de jos, am luat piciorul desprins al calului, de care eram legat, pe umăr, și m'am dus înainte.

Am ajuns pe un hat cu doi stejari pletoși și m'am suit într'un stejar ca să nu mă mânânce ceva.

Deodată am auzit murmurând. Când m'am uitat eu bine, erau trei oameni: Unul cu un berbece în spate, unul cu o balercă, și unul cu un brat de lemne. S'au oprit drept sub stejar, au făcut foc, au tăiat berbecele, l-au jupit și au început ca să-l frigă.

Unul era cu pușca'n spate și a început să spuie; că ce-o fi făcând calul lui acolo și m'ar găsi pe mine undeva, mă impușcă!

Atunci eu de frică m'am scăpat de pe crăcile stejarului jos hodorog, tinc, buf. Ei de frică au rupt-o deodată de fugă. Apoi s'au întors îndărăpt să vadă ce este. Acel cu arma'n spate vazându-mă a întins pușca ca să mă impuște. Unul însă a prins atunci de pușcă și nu l-a lăsat ca să măucidă.

M'a întrebat că ce-am pățit și unde-i calul?

I-am spus cele pățite cu lupul.

»Să știi, tuți crucea măti, că după ce terminăm lucrul, tot te impușcă!«

Și și-au terminat lucrul. Cuceșii cântaseră a treia oară de ziuă. Vrând el să mă impuște, ceilalți nu l-au lăsat, dar m'am vărât în balerca de brânză, pe care ei o goliseră, au pus fundul și au bătut cercul la loc.

Nu după mult timp după ce au plecat ei, am auzit zgărăind ceva la balercă. Mă uitai pe vrană în sus și am văzut o coadă neagră. Am întins mâna prin vrană afară și prinzând coada, am tras-o repede înlăuntru și am strigat: Haida! Și a început balerca la fugă cu mine hodorog, tronc, și eu tot strigam: Haida!

Deodată a sărit balerca din sus în jos și s'a spart. Eu am scăpat coada din mâni. El era un... lup! A fugit în mlađă la Cantacuzino¹⁾.

Se făcuse ziua. Eu eram foarte flămând, dar mulțumesc lui D-zeu că am scăpat. M'am dus atunci în marginea Băii ca să gădesc ceva de mâncare. Ajungând la o căsuță, unde era o babă, am întrebat-o, că n'are să-mi dea ceva să mânânc? Ea mi-a răspuns, că da, m'a chemat înlăuntru și mi-a dat o bucată de mamaligă rece cu niște lapte acru, apoi s'a dus la cules de cânepă.

Eu m'am așezat pe pragul tinzei și am început să mânânc cu mare poftă.

Am mâncat laptele tot, dar mi-a mai ramas mămăligă. Nu mă săturasem. M'am suit atunci în pod să-mi mai pun vreo 2—3 linguroaie de lapte din budăiul din care-mi pusesese baba.

Pusesem două linguroaie, am băgat linguroiul în budăi și numai iată baba că intră în tindă!

»Intre dracu'n tine, da mânânci tot laptele?!» Atunci eu vrând să mă dau jos pe scară, a acățat măneca cameșii în cârligătura cozii linguroiului, de s'a vărsat budăiul drept în cap la mine. Baba de spaimă a eșit înaintea mea la fugă pe ușă afară.

Eu iară am fugit într'altă parte. M'am sters de lapte și m'am tot dus pe drum înainte, până ce-am ajuns la apa Moldovei și n'o puteam trece. Dar erau niște pescari, cari prindeau pește. A venit unul din ei la mine și m'a întrebat, că ce sunt plin de lapte?

Eu i-am spus că m'am dus acolo, la o babă și ea scotea niște oale. I-am ajutat a duce oalele dintr'o casă într'alta și căzând cu o oală ea sfărmandu-se, m'a împlut de lapte.

Atunci el m'a luat în spate și m'a trecut gârta. Ear eu așezându-mă pe celalalt mal, mă uitam la ei cum prindeau pește.

Deodată văzui și pe tata; venia dela moară, măcinase. M'a luat în car și acum îmi așteptam pedeapsa meritată. Dar tata bun ca niciodată mi-o făgăduit că mă iartă, dacă-i spun adevărul unde am fost. Și m'a iertat, după ce i-am spus totul

¹⁾ Cantacuzino, boier cu moșie în partea locului.

din fir în păr așa după cum ți-am povestit și acuma D-tale, și i-am promis că pe viitor voi fi mai cuminte.

Am mulțumit însă lui D-zeu, și totdeauna fac același lucru, când îmi aduc aminte, cum am scăpat de morarul dela Baia, de hoți, de lupi și de babă.

Ilie Dugan,

fost locot. în armata română.

Țărani!

Amărați și storși de greu
Zilnicilor asupra

Multă jale-aveți în suflet
Multe patimi în priviri.

Răzimați când stați de carul
Inchegat de-a voastre mâni,
Lăcrimați, ca'n țara voastră
Ai voștri frați vă sunt păgâni.

Ingâmfați cari traiul vostru
Nici nu'l iau în socoteală
Paraziți, cari fără milă
Rod a voastră osteneală.

Lacrimile voastre toate
Ar putea să fie-o mare,

Chipul vostru blând un idol
Răilor spre închinare.

Dar la ce? Ei n'au nici suflet
Nici teamă de Dumnezeii
Traiul lor e-n țruda voastră
Idoli își sunt înșiși ei.

Nu aceasta-i soarta voastră
Pe-un pământ ce la-ți sfințit
Din belșug cu stropi de sânge
Incât lumea s'a uimit!

Țărani plini de suferințe
Cu sufletul trist mereu,
Plânsul stins în rugăciune
Il aude Dumnezeu!

S. Șiclovan.

Feriți-Vă de Alcool!!!

Din observațiunile noastre, ale tatălui și bunicului meu, cari datează mai bine de un secol, rezultă că nu există o cauză de suferință, de boală și de mizerie mai puternică decât alcoolismul.

Ce este alcoolul?

Izvorul celor mai multe boale și mai ales a ofitei, a diferitelor nenorociri, ce dau peste atâtea familii, a atâtor fără de legi și altor rele, de cari auzim zilnic vorbindu-se.

Notă. Conducătorul Nicolai e ordonanța mea în timpul când eram în Regimentul »Vânătorii de munte«, Compania 4-a. El e fecior de plugar și originar din comuna Moșița, jud. Suceava. Povestea »lui« mi-a istorisit-o în seara zilei de 7 Aprilie 1918 la schitul Vovidenia, lângă Mănăstirea Neamțu, unde mă aflam cantonat în acea vreme.

El zicea că povestea »lui« e adevărată. Cine vra, s'o creadă.

Care băutură e alcoolul?

Orice băutură, care tâmpește simțurile omului și-l face astfel, ce privește mintea sau judecata sa, să steie într'un rând cu dobitoacele, sau chiar de multe ori cu mult în urma lor. De-acî și vorba: »Omul beat e mai dobitoc decît un dobitoc!« Căci, cîte nu face omul la beție, după ce și-a lăsat mintea în fundul paharului!?

Bătăi, sfezi, furături, ba chiar și omoruri și cîte altele de felul acesta, cari numai lucruri cinstite nu pot fi numite.

Și de regulă povestea întregă începe întăi c'un păhăruț, două »de omenie«, ca să cînstești pe cineva, sau »de jale«, că ți-a murit cutare sau cutare rudă, sau »de bucurie«, că ți-au mers treburile strună, fiindcă »ți-e sete«, sau »ți-e frig« și-ai vrea să te încălzești nițel sau chiar și iac'ășa numai ca să-ți »alungi grijile«, adecă cum am zice altfel »de urit«.

Ei, dar sunt și oameni, cari au socoteală și cari după aste 1 sau 2 păhăruțe, zic »până aci și mai departe nu«, și aceștia nu pot cădea în ghiarele patimei, căci și beția e o patimă ca și fumatul și alte lucrurile fiindcă știu să se stăpânească; dar sînt și oameni, cari beau fără nici o socoteală, beau pînă nu mai pot și cari dacă nu se îndreaptă, atunci se fac cu vremea cei mai bețivi.

Așa azi, mâine așa și dela o vreme te-ai obișnuit să faci aceasta în fiecare zi: Ești bețiv gata făcut! Traiul bun și înțelegerea din casă s'au dus, la fel și banișorii omului; sărăcia începe, căci bețivul în loc să meargă la lucru șade și bea la cărciumă, agonisală nu mai are și pentru ca să poată trăi el și ai casei, începe a vinde din gospodărie, și așa încetul, cu încetul se duc și cai, oi, boi, și pămînt, iar bețivul ajunge calic, sau vorbind la drept se face singur calic cu mîna lui, și la urmă, cînd nu mai are el ce vinde, merge și fură dela alții, pentru ca să aibă cu ce cheful.

Și astfel omul cinstit și avut de odinioară a ajuns cu beția sa la sapă de lemn ori în pușcărie, ba chiar și'n casa de nebuni!

Ba chiar și mai departe! Alcoolul, fiind un venin, care otrăvește sufletul și trupul, are urmări rele nu numai pentru acei, cari îl îndrăgesc, ci chiar și pentru urmașii acestora, întrucît copiii, cari se nasc din astfeli de părinți, sînt mai

toți niște oameni nenorociți, bolânzi (nătărăi), surzi, muți, epileptici (cu boala ceă rea) și eu tot felul de apucături urite.

Deci eată unde duce beția! De aceea :

1. Feriți-vă cu toții, voi cei în vârstă, de a bea alcool peste măsură, așa cum se ferește dracul de tămâie!

2. Nu dați nici un pic de băutură copiilor voștri, pentrucă alcoolul de orice fel și ori cât de puțin nu face, decât rău copiilor!

Și acu să vă arăt. ce spune și țaranul nostru în cânticele lui despre bunătatea de beție.

Frunză verde doi molizi
Pe la crâsmă ce mai vezi?
Neveste și bărbați beți,
Ș-apoi beu cât beu și beu.
Pe urmă de cap se ieu.

Franză verde de răsură
Cine bea fără măsură
Se duce prin sat și fură
Găina cea de cotună
Și mioara cea mai bună
Și le dă pe băutură.

Franză verde ca nalba,
Crâșma-i toată pricina
Că daci oul și găina

De-ți mai răcorești pofta.
Pofta, da, și-o răcorești
Dar casa și-o sărăcești.

Franză verde păpădie
Rea boală ești tu beție!
Dacă omu s'a 'mbătut
Mințile i le-i luat
Par că-i un câne turbat:

Umblă cumpănindu-se,
Vorbește sfădindu-se,
Mântue bătându-se,
Apoi judecându-se,
Pe urmă căindu-se.

Liviu C. Tcaciuc, stud. în drept.

Pe gânduri

În chilia mea micuță
Din căminul studentesc
Răzîmându-mi capu'n palme
Vreți să știți la ce gândesc?

L-a o copilă, ce cu-atâta
Farmec m-a privit odată,
Încât simt mereu de-atuncea
Că e farmec toată toată.

La un idol ce m'atruse
Al meu crez, ca să i-l spun

Când din gura ei micuță
Vorbe dulci mi-a dat s'adun.

E târziu, privind prin geamul
Camerei lumini pe deal
Simt, cum și în al meu suflet
Luminează 'un ideal

Este flacăra nestinsă
Dintr'un foc arzând mereu
Intr'o candelă aprinsă
'N templul sufletului meu.

S. Șiclovan.

Știri din țară.

În luna Decembrie a. c. au avut loc mari mișcări studențești la cele patru Universități din orașele București, Cluj, Iași și Cernăuți.

În urma mișcărilor studențești a luat ființă în București o tovărășie a studenților creștini din România.

* * *

Ministrul treburilor din lăuntru țării înștiințează poporul că orice locuitor cărui i s'a adus o nedreptate de către autorități poate reclama pe cale judecătorească să i se facă dreptate.

* * *

În București a sosit o delegație din partea Germaniei care se înțelege cu guvernul român asupra tuturor datoriilor dintre ambele țări, Germania se obligă a da înapoi cele 80 de milioane mărci aur pe cari România le depuse la banca imperiului german înainte de a intra România în Război.

Acum delegații se înțeleg asupra modului de plată al hârtiei monete emise de germani în timpul ocupației din vechiul regat.

* * *

În județele Ilfov și Ialomița, țăranii împroprietăriți au achitat întregul preț al pământului ce li s'a dat.

* * *

În București s'a ținut o mare adunare acelor ce scriu ziarele. S'au ținut cuvântări frumoase din partea celor ce răspândesc hrana sufletească în toate colțurile țării, dar ar fi bine din partea lor să răspândească numai știri adevărate iar nu cu scopuri urâte și false încât bieții cititori nu mai știu ce e adevărat și ce nu e adevărat.

* * *

Un mare proprietar din Ploiești d-l Vasiliu a donat suma de 12 milioane lei pentru clădirea unui cămin studențesc în București.

* * *

Tot un mare proprietar din Timișoara a donat un milion pentru acelaș scop în Cluj.

* * *

În sfatul țării (parlament) trimișii națiunii deputații și senatorii lucrează cu mult zor la alcătuirea noilor legi.

* * *

De sfintele sărbători ale Crăciunului va apare un decret regal prin care se iartă pedepsele condamnaților până la 5 ani închisoare și se micșorează pedepsele mai mari. Între cei iertați (amnistiați) intră și dezertorii mai puțin vinovați însă nu se iartă trădătorii de patrie și cei ce fac speculă în Comerț.

* * *

Ministrul comunicațiilor, d-l Traian Moșoiu a depus în parlament, un proiect-lege spre a se trece Căile Ferate particulare din Transilvania pe seama statului.

* * *

Într'o comună din jud Tighina Basarabia, doi copii jucându-se într'o groapă cu nisip au găsit o viperă amorfă. Crezând că-i un biciu a dus-o în casă în camera de culcare a lor. Vipera dând de căldură și desmorțindu-se a mușcat pe amândoi copii pe când aceștia dormiau.

Șarpele veninos s'a ascuns apoi într'o perină, iar copiii mușcați au murit a doua zi în groaznice chinuri.

Știri din străinătate.

În Bulgaria sunt răscoale pricinuite de bande înarmate.

* * *

Președintele republicii polone — Narutowici — a fost asasinat.

* * *

În orașul Losana din Elveția, unde s'au adunat trimișii popoarelor spre a stabili pacea în Răsărit, cuvântul României a fost ascultat, punând înțelegere între neamurile care se învrăjbeau cu privire la trecerea liberă prin strămtorile dintre Marea Neagră și Mediterană.

Tot acolo trimișii României au fost invitați de trimișii sovietelor din Rusia ca să se înțeleagă între ei asupra tuturor chestiunilor dintre cele două țări pe care le înfățișează în sfatul popoarelor.

Se știe că în timpul războiului, România a trimis spre păstrare la Moscova tezaurul țării, depozitul de aur al Băncii

Naționale, cum și toate actele și hârtiile de valoare. Iscându-se revoluția în Rusia, nu se mai știe nimic de tot ceia ce s'a depus acolo spre păstrare. Dacă Rușii ne dau tezaurul și tot aurul ce avem la Moscova, atunci se încheie pacea între România și Rusia. — Vom vedea —

* * *

Redacționale.

D-lui Adm. Căp. D. T. Rețeanu. Am primit tot ce ne-ați trimis. Vă exprimăm și pe această cale viile noastre mulțumiri.

Primit la redacție 50 lei dela d-l Giuța Arcadie 1413 avea a New-York.

Asemenea 50 lei dela Dimitrie Daschievici 169 avea a New-York.

Redacția »Deșteptării« aduce la cunoștiința onoraților cititori că »Deșteptarea« nu va mai apărea.

Din anumite împrejurări tehnice, »Deșteptarea« n'a putut să apară la timp. Cerem scuză onor. cititorilor noștri, pentru întârzierea numerelor prezente.

Redacția.

Redactor responsabil: Stefan Năchescu. — Societ. tipografică bucovineană în Cernăuți

Domniei-Sale

Domnului

Onor. Mihail Stăncu

comisar la bu.

Cernăuți

